

Strejker har en effekt

Konflikttruslen er et middel og bestemt ikke et mål i sig selv.

KOMMENTAR

Jyllands-Posten 12. februar

JESPER DUE og JØRGEN STEEN MADSEN

I Jyllands-Posten søndag den 10. februar bliver vi refereret meget ensidigt for det synspunkt, at strejker i den offentlige sektor er spild af penge. Organisationerne er parate til at brænde strejkemilliarder af uden udsigt til effekt. Udgangspunktet er vores Analyse i Politiken fra 25. januar. Den har vakt stor interesse, men typisk for mediernes gengivelse er det kun den ene side af vores argumentation, der refereres: at erfaringerne fra tidligere overenskomstrunder viser, at det er uhyre sjældent, at en strejke fører til en markant forbedring af overenskomstresultatet.

Det er en korrekt gengivelse af vore analyse, og det er også rigtigt, at strejker i det offentlige adskiller sig væsentligt fra strejker i den private sektor ved, at de offentlige arbejdsgivere økonomisk ikke rammes, men tværtimod sparer penge til lønninger, hvorimod de private arbejdsgivere risikerer et betydeligt økonomisk tab på grund af produktionsstopet.

Men dermed har vi ikke sagt, at strejker på det offentlige arbejdsmarked er uden effekt. Som det fremhæves i vores artikel har selve truslen om konflikt en effekt, fordi det rammer arbejdsgiverne politisk, når sygehuse og børnepasning pludselig ikke fungerer.

Pointe forsvandt

Denne væsentlige pointe var også en del af den oprindelige artikel i Jyllands-Posten, men forsvandt i redaktionsprocessen, således at kun det ensidige budskab blev tilbage. Og dermed er indholdet blevet fortegnet.

Samtidig forsvinder hele forståelsen af den danske model for regulering af løn- og arbejdsvilkår. Det er netop et grundlæggende træk ved den danske model, at den aktuelle konflikttrussel er en forudsætning for at presse de nødvendige indrømmelser frem i et forhandlingssystem med parter, der har forskellige interesser.

Og konflikttruslen virker selvfølgelig kun, når den er reel. Derfor kan konflikter ikke altid undgås. Og derfor må organisationerne have rådighed over tilstrækkelige midler til, at arbejdsgiverne tager dem alvorligt. Det er klart, at de faglige organisationer i den offentlige sektor må agere ud fra den viden, at arbejdsgiverne ikke rammes økonomisk, og derfor gælder det om at gøre konflikten til et politisk våben. Afgørende for en effektiv konfliktanvendelse er derfor at vinde kampen om den offentlige mening.

Vi skriver i vores Analyse, at det i høj grad hidtil er lykkedes under OK 2008. Der er forståelse for de offentligt ansattes krav, og derfor kan det forventes, at offentlig-

heden – i hvert fald i første omgang – vil lægge sympatien på lønmodtagersiden, hvis en konflikt bryder ud.

Men også når det gælder kampen om den offentlige mening, kan strejken være et tveægget sværd. Konflikter i den offentlige sektor har i dag voldsom samfundsmæssig effekt, fordi vi har en stærk velfærdsstat, der er en forudsætning for hele samfundets funktion. Når de centrale velfærdsydelser ikke længere fungerer, så rammer det således bredt. Derfor vil arbejdsgiverne gøre meget for at undgå en konflikt.

Men samtidig gør det også strejken til et tveægget svært for de offentligt ansatte. Der er en risiko for, at sympatien vender sig til irritation mod de ansatte, efterhånden som brugerne oplever konkrete og tiltagende problemer med børnepasning, ældrepleje og sundhedssektor. Den danske model er en konfliktløsningsmodel, der skaber konsensus gennem den gensidige respekt for de forskellige interesser, der er parternes udgangspunkt. Som hovedregel er det en effektiv model, hvor de indgåede forlig gør alle parter til vindere. I den proces er konfliktruslen virksom, men hvis truslen ikke fører til de nødvendige kompromiser, og en konflikt bryder ud, kan det meget vel være begge parter, der står som tabere. Konfliktruslen er et middel og bestemt ikke et mål i sig selv.

Jesper Due og Jørgen Steen Madsen er begge professorer og arbejdsmarkedsforskere ved forskningscenteret FAOS på Københavns Universitet

*FAOS
12.02.08*